

Paměti mé matky, JUDr. Ludmily Matysové, rozené Učňové

(nar. 26.4.1914 v Prostějově, † 23.10.2004 v Praze)

Otec František Učeň, narozen v říjnu 1876 v Cetkovicích.

Jeho rodiče: Cyril Učeň, v Cetkovicích na Brodku, matka Marie roz. Hrbáčková z Uhřic

Malé hospodářství 2 ha, děti František a Julie.

Cyril byl velmi pracovitý a přivydělával tím, že byl kostelníkem, dovedl šít a spravovat boty, pomáhal na stavbách sousedům atd. Byli s manželkou velmi zbožní a jediného syna Františka zaslíbili Bohu, rozhodli, že bude studovat na kněze. Jako školák dělal ministranta v kostele. Tehdy nejbližší gymnázium bylo velmi daleko, bylo nutno, aby žáci bydleli v místě u cizích lidí. František se dostal až do Třebíče, protože tam byl jeden známý kněz, a ten studentům z Cetkovic opatřil byty v podnájmu. Vystudoval gymnázium a na přání rodičů a spíše z donucení vstoupil na bohoslovecké učiliště v Brně. Vydržel tam jenom rok a odešel do Prahy na Filosofickou fakultu, kterou dostudoval, obor zeměpis, dějepis. Byl také rok na vojně.

První místo jako středoškolský profesor nastoupil na novém gymnáziu v Boskovicích. Rodiče, zvláště matka, byli velmi zarmouceni jeho odchodem z bohosloví a zejména matka mu po celý život odchod vyčítala. Při každé příležitosti mu vytýkala, že jako kněz mohl mít řadu výhod v práci, a že by býval nemusel jít do války.

Světová válka vypukla v roce 1914. František musel ještě téhož roku narukovat do dnešního Polska.

V té době už měl rodinu. Oženil se v roce 1909, v té době dostal místo v Bučovicích. Tam se narodili oba chlapci Stanislav 1910 a Vojtěch 1912. Koncem r. 1912 dostal místo na reálce v Prostějově a tam se narodila Ludmila r. 1914.

Hned v počátečních bojích byl zraněn a zajat od Rusů. Po uzdravení byl jako zajatec umístěn v zajateckém táboře na Sibiři blízko Tomska, a tam zůstal až do roku 1918. Zajatci nežili špatně, někteří z Čechů např. vyučovali na ruských školách, protože byl nedostatek ruských učitelů a zacházení s nimi bylo celkem slušné.

Mezitím došlo v Rusku k velkým převratům, zvítězila revoluce a cizí zajatci na Sibiři měli možnost se hlásit k různým skupinám. Vznikly též Československé legie, které se v roce 1918 a 1919 přemísťovaly různými směry, aby se mohly připojit aktivně k armádám. František Učeň odjel jako invalida-legionář s transportem přes celou Sibiř po magistrále do Vladivostoku. Místní vystěhovalci českého původu české vojáky velmi přátelsky přivítali a obdarovali.

Z Vladivostoku dopluli přes moře do San Diega, a potom jeli přes celý americký kontinent až na východní pobřeží a odtud konečně do Francie. Tam byli v internačním táboře (asi v karanténě). Do vlasti dojeli konečně v roce 1919 a v září přišel František do Cetkovic. Zemřel v roce 1923, v nemocnici.

Moje maminka se jmenovala *Julie Antlová*. Narodila se 17. srpna 1878 v Cetkovicích v čísle 100. Její otec se jmenoval František Antl narozen 1845. Matka Kateřina rozená Martinková, narozena 1849 ve Velkých Opatovicích. Dědeček Antl měl domek a malé hospodářství - domkář, max. 2 hektary. Ale v domku měl zařízený malý hostinec. Ve všední dny se otvíralo až později odpoledne, v neděli bylo otevřeno celý den. Babička, matka mojí mámy, byla žena neobyčejně zdravá a pracovitá (dožila se 88 let) a mnoho mladým pomáhala. Občas přijela k nám do Prostějova, ale život ve městě jí neseděl a za pár dní zas odjížděla do Cetkovic.

Moje matka Julie vychodila podle tehdejšího systému školství 6 roků základní školy a potom jí dali na rok do německé školy v Moravské Třebové. Ona ale neměla chuť zůstat v malém hospodářství (měla dvě o hodné mladší sestry). Nakonec si rodiče dali říct a nechali ji studovat, podobně jako studovala kamarádka, dcera řídícího učitele v Cetkovicích. Julie se dostala na učitelský ústav v Olomouci. Byl to ústav umístěný v klášteře Uršulinek, protože jeho úkolem bylo vzdělávat budoucí řádové sestry - učitelky. Pouze na neosazená místa byly přijímány dívky, které chtěly být učitelkami, ale nebyly členkami řádu. Ve třídě bylo vždy 20 Češek a 20 Němek, profesor vždy vyložil látku v obou jazycích, a zkoušel studentky vždy v jejich mateřském jazyce. Julie maturovala v roce 1898, a nastoupila jako učitelka ve venkovských školách. Napřed na jižní Moravě blízko Bítova, další rok se dostala na školu v Hulíně (u Kroměříže). Tam byly daleko lepší podmínky, škola byla úplná (6 tříd), s kolegyňami učitelkami pěstovala hudbu, byla dobrá zpěvačka. Její učitelská dráha trvala 10 let; potom se rozhodla vdát se za mládence z Cetkovic, který byl profesorem na střední škole. Jmenoval se František Učeň, učil v Bučovicích u Slavkova. To bylo jejich společné bydliště. V roce 1910 se jim narodil syn Stanislav, v roce 1912 Vojtěch a r. 1914 Ludmila.